

Konsernihallinto, kansainvälinen yhteistyö ja
protokolla-asiat

4.4.2025

Dnro 1280-2023
(00 01 02)

Vastaus valtuutettu Niina Ratilainen ym. aloitteeseen Turun liittymiseksi sananvapautta ja kulttuuria puolustavien kaupunkien verkostoon

Valtuutettu Niina Ratilainen ym. ovat tehneet aloitteen (1280-2023) Turun liittymiseksi sananvapautta ja kulttuuria puolustavien kaupunkien ICORN-verkostoon Vuonna 1993 perustetun ICORN -verkoston hallinnollinen keskus on Stavangerissa Norjassa. Järjestö toimii verkostomaisesti ja sen jäsenkaupungit sitoutuvat tietyin ehdoin tarjoamaan suojapaikkaa vainotuille taiteilijoille. ICORN ehdottaa suojelun tarpeessa olevia taiteilijoita jäsenkaupungeille tai -alueille ja auttaa yhteistyössä jäsenkaupungin tai -alueen kanssa turvaa tarvitsevan henkilön siirtymistä koti- tai oleskelumaastaan vastaanottavaan kaupunkiin. Vastaavasti ICORN jäsenkaupungit ja -alueet sitoutuvat tarjoamaan, kapasiteettinsa mukaisesti, lyhytkestoisia (1–4 kk) ja pitkäkestoisempia (1–2 vuotta) turvaresidenssijaksoja vainotuille taiteilijoille.

Verkostoon liittyvät kaupungit sitoutuvat järjestämään turvaresidenssitoimintaa, siihen liittyvää tukea, sekä helpottamaan osaltaan taiteilijoiden asemaa esimerkiksi tarjoamalla juridista neuvontaa sekä verkostoitumista paikallisyhteisöön ja kaupungin taiteilijoihin. Kukin jäseneksi liittyvä kaupunki kuitenkin aina itse harkitsee sen, miten määrittelee, mitoittaa ja rahoittaa kaupungin turvaresidenssitoiminnan tason. Järjestön jäsenmaksu on n. 2000 euroa vuodessa. Jäsenyyden kautta kaupunki myös osaltaan viestii edistävänsä sananvapautta ja ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamista.

Mm. Helsingin kaupunki on ICORNIN jäsen vuodesta 2018 alkaen. Käytännössä turvaresidenssitoiminnasta on vastannut kansalaisjärjestö, jota Helsingissä on tukenut rahallisesti. Turvaresidenssivierailut ovat olleet ajallisesti lyhyitä ja niiden yhteydessä on pidetty esim. yhteisnäyttelyitä.

Liittyessään ICORN:iin Turulla pitäisi olla tarjota suunniteltu turvaresidenssimekanismi.

Tämä toteutuisi mielekkäimmin vastaavalla tavalla kuin Helsingissä tehden yhteistyötä soveltuman ulkopuolisen toimijan kanssa. Tämä edellyttäisi ICORN-jäsenmaksun lisäksi muutakin rahallista sitoutumista ja esimerkiksi soveltuvia tiloja. ICORN:in kattamien ennakkoimattomien tai kohtuuttoman suurien kulujen lisäksi taiteilijan oleskeluajan asumiseen ja elämiseen sisältyvät kulut tulevat residenssikaupungin katettaviksi.

Tällä hetkellä ei Turulla ole nähtävillä selkeää painetta liittyä ICORN:iin ja ottaa vastuulleen jäsenyyden tuomia velvoitteet ja kustannuksia. Sananvapauden ja ihmisoikeuksien vaaliminen ovat ensiarvoisen tärkeitä arvoja Turun kaupungille. Siksi kaupunki kuitenkin seuraa ICORN:in tavoitteiden mukaista vainottujen taiteilijoiden turvantarvetta ja arvioi mahdollisia jatkotoimenpiteitä tämän mukaisesti.

Mika Akkanen
kansainvälisten asioiden päällikkö